

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2021/741 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 5ης Μαΐου 2021

σχετικά με εθνικές διατάξεις που κοινοποίησε η Δανία για την προσθήκη νιτρωδών σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2021) 3045]

(Το κείμενο στη δανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 114 παράγραφος 6,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με την απόφαση (ΕΕ) 2018/702 της Επιτροπής⁽¹⁾ εγκρίθηκαν οι εθνικές διατάξεις της Δανίας, σχετικά με την προσθήκη νιτρώδους καλίου (E 249) και νιτρώδους νατρίου (E 250) (νιτρώδη άλατα) σε προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες περιέχονται στο διάταγμα αριθ. 1044 της 4ης Σεπτεμβρίου 2015 για τα πρόσθετα τροφίμων (BEK nr 1044 af 4.9.2015, Udskriftsdato: 25.9.2017, Fødevarerministeriet), τις οποίες κοινοποίησε το Βασίλειο της Δανίας στην Επιτροπή με την επιστολή της 10ης Νοεμβρίου 2017, δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Οι εν λόγω εθνικές διατάξεις είναι εγκεκριμένες έως τις 8 Μαΐου 2021.
- (2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾ ορίζει τα όρια και άλλους όρους χρήσης των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (3) Σύμφωνα με την απόφαση (ΕΕ) 2018/702 της Επιτροπής η Δανία θα πρέπει να παρακολουθεί την κατάσταση και να συλλέγει στοιχεία σχετικά με το αν η εφαρμογή των ορίων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 επιτυγχάνει το απαιτούμενο επίπεδο προστασίας και, σε αρνητική περίπτωση, αν ενδέχεται να οδηγήσει σε απαράδεκτο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.
- (4) Με επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2020, η Δανία κοινοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να διατηρήσει τις εθνικές διατάξεις της σχετικά με τη χρήση νιτρωδών προσθέτων σε προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες διαφέρουν από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Προς υποστήριξη της κοινοποίησης αυτής, η Δανία υπέβαλε πληροφορίες που περιλαμβάνουν στοιχεία για την κατανάλωση και τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση στα νιτρώδη, την ανάλυση των νιτρωδών σε προϊόντα με βάση το κρέας, τον επιπολασμό της αλλαντίασης και την επικαιροποιημένη εκτίμηση κινδύνου από το Εθνικό Ινστιτούτο Τροφίμων του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Δανίας (DTU).

1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**1.1. Άρθρο 114 παράγραφοι 4 και 6 της ΣΛΕΕ**

- (5) Το άρθρο 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «Όταν, μετά τη θέσπιση μέτρου εναρμόνισης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, από το Συμβούλιο ή από την Επιτροπή, ένα κράτος μέλος θεωρεί αναγκαίο να διατηρήσει εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται στο άρθρο 36 ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, τις κοινοποιεί στην Επιτροπή, καθώς και τους λόγους διατήρησής τους.».
- (6) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή, εντός έξι μηνών από την προαναφερθείσα κοινοποίηση, εγκρίνει ή απορρίπτει τις αντίστοιχες εθνικές διατάξεις, αφού εξακριβώσει αν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαιρέτων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και αν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

⁽¹⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2015/826 της Επιτροπής, της 22ας Μαΐου 2015, σχετικά με τις εθνικές διατάξεις που κοινοποίησε η Δανία για την προσθήκη νιτρωδών σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας (ΕΕ L 130 της 28.5.2015, σ. 10).

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, που αφορά τα πρόσθετα τροφίμων (ΕΕ L 354 της 31.12.2008, σ. 16).

1.2. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008

- (7) Σύμφωνα με τις γενικές αρχές του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, η έγκριση ενός προσθέτου τροφίμων εξαρτάται από την ύπαρξη εύλογης τεχνολογικής ανάγκης, από την ασφάλειά του και από το γεγονός ότι η χρήση του δεν εξαπατά τον καταναλωτή.
- (8) Το παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 θεσπίζει ενωσιακό κατάλογο προσθέτων τροφίμων που εγκρίνονται για χρήση σε τρόφιμα και καθορίζει τους όρους χρήσης τους. Μόνο πρόσθετα τροφίμων που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο μπορούν να διατεθούν στην αγορά ως τέτοια και για χρήση σε τρόφιμα υπό τους όρους χρήσης που καθορίζονται σε αυτόν.
- (9) Τα νιτρώδη χρησιμοποιούνται στα προϊόντα με βάση το κρέας εδώ και πολλές δεκαετίες, μεταξύ άλλων, για να εξασφαλίσουν, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, τη διατήρηση και τη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας, ιδίως των αλίπαστων, περιορίζοντας, μεταξύ άλλων, τον πολλαπλασιασμό του *Clostridium botulinum*, του βακτηρίου που προκαλεί αλλαντίαση, ασθένεια απειλητική για τη ζωή. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζεται ότι η παρουσία νιτρωδών σε προϊόντα με βάση το κρέας μπορεί να προκαλέσει αύξηση των νιτροζαμινών, ορισμένες από τις οποίες έχει αποδειχθεί ότι είναι καρκινογόνες. Κατά συνέπεια, η νομοθεσία σ' αυτόν τον τομέα οφείλει να σταθμίσει, αφενός, τον κίνδυνο σχηματισμού νιτροζαμινών λόγω της παρουσίας νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας και, αφετέρου, τα προστατευτικά αποτελέσματα των νιτρωδών ενάντια στον πολλαπλασιασμό των βακτηρίων, ιδίως αυτών που προκαλούν αλλαντίαση.
- (10) Στο παράρτημα ΙΙ μέρος Ε κατηγορία τροφίμων 8.3 «Προϊόντα με βάση το κρέας» του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 ορίζονται οι μέγιστες ποσότητες νιτρώδους καλίου (Ε 249) και νιτρώδους νατρίου (Ε 250) που μπορούν να προστεθούν κατά την παρασκευή. Η ανώτατη προστιθέμενη ποσότητα είναι 150 mg/kg για τα προϊόντα με βάση το κρέας γενικά και 100 mg/kg για τα αποστειρωμένα προϊόντα με βάση το κρέας. Για έναν μικρό αριθμό αλίπαστων που παρασκευάζονται παραδοσιακά σε ορισμένα κράτη μέλη η μέγιστη ποσότητα είναι 180 mg/kg.
- (11) Κατ' εξαίρεση από τον γενικό κανόνα, στο παράρτημα ΙΙ μέρος Ε κατηγορία τροφίμων 8.3.4 «Παραδοσιακά διατηρημένα με αλάτι προϊόντα με βάση το κρέας με ειδικές προδιαγραφές όσον αφορά τα νιτρώδη και νιτρικά άλατα» του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 ορίζονται τα ανώτατα όρια καταλοίπων στο τέλος της διαδικασίας παραγωγής για συγκεκριμένα παραδοσιακά αλίπαστα που παρασκευάζονται με παραδοσιακές μεθόδους. Ανώτατα όρια καταλοίπων των 50 mg/kg, των 100 mg/kg και των 175 mg/kg εφαρμόζονται σε διαφορετικές κατηγορίες αυτών των προϊόντων, π.χ. 175 mg/kg για μπέικον Wiltshire, μπέικον διατηρημένο με ξηρές μεθόδους και παρόμοια προϊόντα, και 100 mg/kg για ζαμπόν Wiltshire και παρόμοια προϊόντα.
- (12) Τα ανώτατα όρια καταλοίπων αποτελούν εξαιρέσεις στον γενικό κανόνα για την εφαρμογή μέγιστων προστιθέμενων ποσοτήτων. Τα όρια αυτά ισχύουν μόνον για συγκεκριμένα προϊόντα τα οποία παρασκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο σε ορισμένα κράτη μέλη και για τα οποία δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν οι προστιθέμενες ποσότητες αλατιού για πάστωμα που απορροφούνται από το κρέας λόγω της φύσης της μεθόδου παρασκευής αυτών των προϊόντων. Η διεργασία παρασκευής αυτών των συγκεκριμένων προϊόντων περιγράφεται στον κανονισμό κατά τρόπο ώστε να αναγνωρίζονται τα «παρόμοια προϊόντα» και να διασαφηνίζεται ποια προϊόντα καλύπτονται από τα διάφορα ανώτατα όρια.
- (13) Τα ανώτατα όρια που επί του παρόντος καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 και προηγουμένως στην οδηγία 2006/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 95/2/ΕΚ για τα πρόσθετα τροφίμων πλην των χρωστικών και των γλυκαντικών και της οδηγίας 94/35/ΕΚ για τα γλυκαντικά που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στα τρόφιμα (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 10).

(¹) Οδηγία 2006/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 95/2/ΕΚ για τα πρόσθετα τροφίμων πλην των χρωστικών και των γλυκαντικών και της οδηγίας 94/35/ΕΚ για τα γλυκαντικά που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στα τρόφιμα (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 10).

(²) Γνώμη σχετικά με τα νιτρικά και τα νιτρώδη, της 19ης Οκτωβρίου 1990, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Εκθέσεις της επιστημονικής επιτροπής τροφίμων (εικοστή έκτη σειρά), σελίδα 21.

(³) Γνώμη σχετικά με τα νιτρικά και τα νιτρώδη, της 22ας Σεπτεμβρίου 1995, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Εκθέσεις της επιστημονικής επιτροπής τροφίμων (τριακοστή όγδοη σειρά), σελίδα 1.

(⁴) Γνώμη της επιστημονικής ομάδας για τις βιολογικές πηγές κινδύνου που εκδόθηκε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής σχετικά με την επίδραση των νιτρωδών/νιτρικών στη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας, EFSA Journal (2003) 14, σ. 1.

2. ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΘΕΙΣΣΕΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- (14) Οι εθνικές διατάξεις που κοινοποιήθηκαν από τη Δανία στις 6 Νοεμβρίου 2020 περιλαμβάνονται στο διάταγμα αριθ. 1247 της 30ής Οκτωβρίου 2018 για τα πρόσθετα τροφίμων (BEK nr 1247 af 30.10.2018, Udskriftsdato: 3.9.2020, Miljø- og Fødevarerministeriet). Το εν λόγω διάταγμα τροποποιεί το διάταγμα αριθ. 1044 της 4.9.2015, το οποίο είχε προηγουμένως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή και αξιολογηθεί στο πλαίσιο της απόφασης (ΕΕ) 2018/702.
- (15) Το διάταγμα αριθ. 1247 προβλέπει ότι τα νιτρώδη (E 249–250) στα προϊόντα με βάση το κρέας μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο παράρτημα 3 του διατάγματος. Οι κατηγορίες τροφίμων που αναφέρονται στο εν λόγω παράρτημα αντιστοιχούν στις κατηγορίες τροφίμων του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 για τα πρόσθετα τροφίμων και αντικαθιστούν τις χρήσεις που προβλέπονται σε αυτό:

Τρόφιμα	Προστιθέμενη ποσότητα νιτρωδών (mg/kg)
8.3.1 Μη θερμικώς επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας	Συνολικά 60 mg/kg. Ωστόσο, σε σαλάμι που υφίσταται ζύμωση, συνολικά 100 mg/kg.
8.3.2 Θερμικώς επεξεργασμένα προϊόντα με βάση το κρέας	Συνολικά 60 mg/kg. Σε προϊόντα συντηρημένα ή ημισυντηρημένα, συνολικά 150 mg/kg. Στα tullepølse (λουκάνικο ρολό), συνολικά 100 mg/kg. Στους παραδοσιακούς δανικούς κεφτέδες και στο πατέ από συκώτι, 0 mg/kg.
8.3.4 Παραδοσιακώς διατηρημένα με αλάτι προϊόντα με βάση το κρέας με ειδικές προδιαγραφές όσον αφορά τα νιτρώδη και νιτρικά άλατα	Συνολικά 60 mg/kg. Στο μπέικον τύπου Wiltshire και συναφή προϊόντα, συνολικά 150 mg/kg Σε χοιρομέρι παραδοσιακά διατηρημένο με αλάτι (spegeskinke) και σε συναφή προϊόντα, 150 mg/kg.

- (16) Συνεπώς, το χαμηλότερο ανώτατο όριο για τα νιτρώδη (E 249 και E 250) των 60 mg/kg εφαρμόζεται σε πολλούς τύπους προϊόντων με βάση το κρέας, ενώ τα αντίστοιχα ανώτατα όρια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 είναι 100 mg/kg ή 150 mg/kg.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (17) Με επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2020, η Δανία γνωστοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να διατηρήσει τις εθνικές διατάξεις της σχετικά με τη χρήση νιτρωδών προσθέτων σε προϊόντα με βάση το κρέας, οι οποίες διαφέρουν από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008.
- (18) Η Επιτροπή δημοσίευσε ανακοίνωση σχετικά με την εν λόγω κοινοποίηση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (*) ώστε να πληροφορήσει άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για τις εθνικές διατάξεις της Δανίας, καθώς και για τους λόγους τους οποίους επικαλείται η Δανία για να υποστηρίξει το αίτημά της. Με επιστολή της 13ης Ιανουαρίου 2021, η Επιτροπή πληροφόρησε επίσης τα άλλα κράτη μέλη σχετικά με την προαναφερθείσα κοινοποίηση και τους έδωσε την ευκαιρία να υποβάλουν τα σχόλιά τους εντός 30 ημερών. Η Επιτροπή έλαβε σχόλια εντός αυτής της προθεσμίας από τη Φινλανδία, τη Λετονία και τη Μάλτα.

— Η Φινλανδία θεωρεί ότι η Δανία απέδειξε με επιτυχία τα οφέλη των χαμηλότερων επιπέδων νιτρωδών που εφαρμόζει όσον αφορά την προστασία της δημόσιας υγείας από την υψηλή πρόσληψη νιτρωδών και νιτροζαμινών, καθώς και το γεγονός ότι συνιστούν επαρκή προστασία από την πιθανή ανάπτυξη του *Clostridium botulinum*. Η Φινλανδία παραπέμπει στις εν εξελίξει εργασίες για την αναθεώρηση των διατάξεων για τα νιτρώδη και τα νιτρικά που θεσπίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, με σκοπό να μειωθούν τα σημερινά ανώτατα όρια και να προστεθούν νέες απαιτήσεις όσον αφορά τις ποσότητες καταλοίπων στα προϊόντα με βάση το κρέας. Η Φινλανδία δεν διαθέτει πληροφορίες για τυχόν καταγγελίες σχετικά με τους εθνικούς κανόνες περί νιτρωδών που διατηρεί η Δανία, όπως π.χ. επιπλοκές που σχετίζονται με τις εξαγωγές. Επομένως, η Φινλανδία μπορεί να αποδεχθεί τη δανική εθνική παρέκκλιση σε προσωρινή βάση. Εντούτοις, η παρέκκλιση αυτή θα πρέπει να επανεξεταστεί το αργότερο ύστερα από τη μεταρρύθμιση της ενωσιακής νομοθεσίας, με την εφαρμογή π.χ. της υπό κατάρτιση κοινής μεθοδολογίας που πρόκειται να εφαρμοστεί στην παρακολούθηση των προσθέτων.

(*) ΕΕ C 47 της 10.2.2021, σ. 7.

- Η Λετονία μπορεί να υποστηρίξει το αίτημα της Δανίας λαμβάνοντας υπόψη τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν και το γεγονός ότι οι εθνικοί κανονισμοί που επιβάλλουν αυστηρότερες απαιτήσεις για τη χρήση νιτρικών σε προϊόντα με βάση το κρέας ισχύουν εδώ και αρκετά χρόνια και οι Λετονοί παραγωγοί-εξαγωγείς δεν έχουν εκφράσει αντιρρήσεις επ' αυτού.
- Η Μάλτα δεν έχει αντιρρήσεις, από την άποψη της υγείας ή της εκτίμησης κινδύνου, σχετικά με τα χαμηλότερα επίπεδα νιτρικών που έχει ορίσει η Δανία.

4. ΕΠΑΝΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΝΙΤΡΩΔΩΝ

- (19) Με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 257/2010 της Επιτροπής⁽⁸⁾ ζητείται από την EFSA να επαναξιολογήσει την ασφάλεια του νιτρώδους καλίου (E 249) και του νιτρώδους νατρίου (E 250) ως προσθέτων τροφίμων. Για την επαναξιολόγηση αυτή, η EFSA εξέτασε τις προηγούμενες γνώμες της SCF και της EFSA, τον αρχικό φάκελο, τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τους ενδιαφερόμενους υπευθύνους επιχειρήσεων και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και τα στοιχεία που της διατέθηκαν από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, και εντόπισε τη σχετική βιβλιογραφία που έχει δημοσιευτεί μετά την τελευταία αξιολόγηση για κάθε πρόσθετο τροφίμων.
- (20) Τα στοιχεία που παρείχε η Δανία προς υποστήριξη της προηγούμενης κοινοποίησής της⁽⁹⁾ για την κατανάλωση προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση σε νιτρώδη, τον επιπολασμό της αλλαντίασης και τον σχηματισμό νιτροζαμινών στα μεταποιημένα προϊόντα με βάση το κρέας υποβλήθηκαν στην EFSA με το αίτημα να τα λάβει υπόψη κατά την επαναξιολόγηση της ασφάλειας.
- (21) Η EFSA εξέδωσε επιστημονική γνώμη για την επαναξιολόγηση του νιτρώδους καλίου (E 249) και του νιτρώδους νατρίου (E 250) στις 15 Ιουνίου 2017⁽¹⁰⁾. Η EFSA υπολόγισε αποδεκτή ημερήσια πρόσληψη (ΑΗΠ) 0,07 mg νιτρικών ιόντων ανά kg σωματικού βάρους ημερησίως και εκτίμησε ότι η έκθεση στα νιτρώδη άλατα ως αποτέλεσμα της χρήσης τους ως προσθέτων τροφίμων δεν υπερβαίνει την εν λόγω ΑΗΠ για τον γενικό πληθυσμό, εκτός από μια μικρή υπέρβαση στα παιδιά στο υψηλότερο εκατοστημόριο. Αν συνυπολογιστούν όλες οι πηγές διατροφικής έκθεσης σε νιτρώδη άλατα (πρόσθετα τροφίμων, φυσική παρουσία και μόλυνση), σημειώνεται υπέρβαση της ΑΗΠ σε βρέφη, νήπια και μεγαλύτερα παιδιά στο μέσο επίπεδο έκθεσης και σε όλες τις ηλικιακές ομάδες στο ανώτατο επίπεδο έκθεσης. Η συμβολή των νιτρικών ως προσθέτων τροφίμων αντιπροσώπευε περίπου το 17 % (εύρος 1,5 % - 36,0 %) της συνολικής έκθεσης.
- (22) Επιπλέον, η EFSA συμπέρανε ότι η έκθεση σε ενδογενείς νιτροζαμίνες προκαλεί χαμηλό βαθμό ανησυχίας. Όσον αφορά την έκθεση σε εξωγενείς νιτροζαμίνες, η EFSA, με βάση τα αποτελέσματα της συστηματικής επανεξέτασης που διενεργήθηκε για να αξιολογηθεί η σχέση μεταξύ των προστιθέμενων νιτρικών στα προϊόντα με βάση το κρέας και της εμφάνισης ορισμένων πτηνικών νιτροζαμινών ύψιστης τοξικολογικής ανησυχίας, συμπέρανε ότι δεν ήταν δυνατόν να διακριθούν σαφώς οι N-νιτρωδοενώσεις που οφείλονταν στην προσθήκη νιτρικών στα νόμιμα όρια από τις αντίστοιχες N-νιτρωδοενώσεις που παράγονταν ήδη στη μήτρα του τροφίμου χωρίς την προσθήκη νιτρικών. Συνεπώς, η EFSA έλαβε υπόψη τη συνολική έκθεση, παρότι η έκθεση αυτή δεν προκύπτει μόνο από τη χρήση νιτρικών ως προσθέτων τροφίμων. Η EFSA έκρινε ότι υπάρχει κάποια ανησυχία όσον αφορά τη συνολική έκθεση σε εξωγενείς νιτροζαμίνες σε υψηλά επίπεδα για όλες τις ηλικιακές ομάδες με εξαίρεση τους ηλικιωμένους.
- (23) Τέλος, η EFSA επιβεβαίωσε τα στοιχεία σχετικά με τη σύνδεση προσχηματισμένης N-νιτρωδοδιμεθυλαμίνης με τον ορθοκολικό καρκίνο και ορισμένα στοιχεία που συνδέουν τα νιτρώδη άλατα στη διατροφή με τους γαστρικούς καρκίνους και τον συνδυασμό νιτρικών και νιτρικών ιόντων από μεταποιημένο κρέας με τον ορθοκολικό καρκίνο.

5. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- (24) Το 2014 η Επιτροπή ολοκλήρωσε μια μελέτη συλλογής στοιχείων για την παρακολούθηση της εφαρμογής των ενωσιακών κανόνων σχετικά με τα νιτρώδη άλατα από τα κράτη μέλη. Η μελέτη βασίστηκε στις απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο που υποβλήθηκε σε όλα τα κράτη μέλη. Διαπιστώνεται ότι, με ορισμένες εξαιρέσεις, η τυπική προστιθέμενη ποσότητα νιτρικών στα μη αποστειρωμένα προϊόντα με βάση το κρέας είναι χαμηλότερη από την ενωσιακή μέγιστη ποσότητα, αλλά υψηλότερη από τα επίπεδα της Δανίας. Στην έκθεση, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η δυνατότητα επανεξέτασης των ισχυόντων ανώτατων ορίων νιτρικών θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω.

⁽⁸⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 257/2010 της Επιτροπής, της 25ης Μαρτίου 2010, σχετικά με την κατάρτιση προγράμματος για την επαναξιολόγηση εγκεκριμένων προσθέτων τροφίμων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που αφορά τα πρόσθετα τροφίμων (ΕΕ L 80 της 26.3.2010, σ. 19).

⁽⁹⁾ Κοινοποίηση της Δανίας στην Επιτροπή με επιστολή της 25ης Νοεμβρίου 2014.

⁽¹⁰⁾ EFSA Journal 2017·15(6):4786

- (25) Συνεπώς, η Επιτροπή δρομολόγησε μια μελέτη ad hoc ως προς τη χρήση των νιτρωδών από τον κλάδο σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων με βάση το κρέας. Η μελέτη, η οποία ολοκληρώθηκε το 2016, συμπέρανε επίσης ότι υπάρχει η δυνατότητα επανεξέτασης των υφιστάμενων ανώτατων ορίων νιτρωδών που επιτρέπονται βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας.
- (26) Τα συμπεράσματα από τη μελέτη συλλογής στοιχείων με τα κράτη μέλη, η μελέτη ad hoc όσον αφορά τη χρήση νιτρωδών από τη βιομηχανία, η επαναξιολόγηση από την EFSA και τα στοιχεία που υπέβαλε η Δανία πρέπει να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή στο πλαίσιο της πιθανής αναθεώρησης των ανώτατων ορίων νιτρωδών σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Αυτή η αναθεώρηση των μέγιστων επιπέδων νιτρωδών βρίσκεται επί του παρόντος υπό συζήτηση με τα κράτη μέλη.

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. ΠΑΡΑΔΕΚΤΟ

- (27) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφοι 4 και 6 της ΣΛΕΕ, ένα κράτος μέλος μπορεί, μετά τη θέσπιση μέτρου εναρμόνισης, να διατηρήσει πιο αυστηρές εθνικές διατάξεις που δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που προβλέπονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ ή διατάξεις σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος ή του χώρου εργασίας, υπό τον όρο ότι κοινοποιεί αυτές τις εθνικές διατάξεις στην Επιτροπή και η Επιτροπή εγκρίνει αυτά τα μέτρα.
- (28) Η δανική κοινοποίηση αφορά εθνικές διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές του παραρτήματος II μέρος Ε του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 σε σχέση με το νιτρώδες κάλιο (E 249) και το νιτρώδες νάτριο (E 250). Οι ισχύουσες διατάξεις της Δανίας υπήρχαν ήδη κατ' ουσία την εποχή που θεσπίστηκαν για πρώτη φορά οι σχετικές ενωσιακές διατάξεις με την οδηγία 2006/52/ΕΚ.
- (29) Το διάταγμα αριθ. 1247 της Δανίας επιτρέπει την προσθήκη νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας μόνον εφόσον δεν γίνεται υπέρβαση των καθορισμένων προστιθέμενων ποσοτήτων. Ανάλογα με τα υπό εξέταση προϊόντα, αυτές οι μέγιστες ποσότητες αντιστοιχούν σε 0 mg/kg, 60 mg/kg, 100 mg/kg ή 150 mg/kg, τιμές οι οποίες για ορισμένα προϊόντα είναι χαμηλότερες από εκείνες που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Επιπλέον, σε αντίθεση με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, οι διατάξεις της Δανίας δεν περιέχουν καμία εξαίρεση από την αρχή του καθορισμού μέγιστων προστιθέμενων ποσοτήτων νιτρωδών, με αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται η διάθεση στην αγορά ορισμένων προϊόντων με βάση το κρέας που παρασκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο από άλλα κράτη μέλη.
- (30) Επομένως, οι δανικές διατάξεις είναι πιο αυστηρές από τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 στο μέτρο που καθορίζουν χαμηλότερες μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες για αρκετά είδη προϊόντων (σε πολλές περιπτώσεις 60 mg/kg) και στο μέτρο που δεν επιτρέπουν τη διάθεση στην αγορά ορισμένων παραδοσιακών προϊόντων με βάση το κρέας λόγω των μέγιστων επιπέδων καταλοίπων.
- (31) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, η κοινοποίηση συνοδεύεται από περιγραφή των λόγων που συνδέονται με μία ή περισσότερες από τις επιτακτικές ανάγκες που αναφέρονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ, στην προκειμένη περίπτωση την προστασία της υγείας και της ζωής των ανθρώπων. Σε υπόμνημα της 3ης Απριλίου 2020 του υπουργείου Περιβάλλοντος και Τροφίμων της Δανίας και σε επικαιροποιημένη αξιολόγηση κινδύνου από το Εθνικό Ινστιτούτο Τροφίμων του Τεχνικού Πανεπιστημίου της Δανίας (DTU) παρέχονται πρόσθετες πληροφορίες για την κατανάλωση και τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση στα νιτρώδη, την ανάλυση των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας στη δανική αγορά, τον επιπολασμό της αλλαντίασης και τον σχηματισμό νιτροζαμινών στα μεταποιημένα προϊόντα με βάση το κρέας.
- (32) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι το αίτημα που υπέβαλε η Δανία με σκοπό να εγκριθεί η διατήρηση των εθνικών της διατάξεων για τη χρήση νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας είναι αποδεκτή δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

2. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ

- (33) Σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 και παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή οφείλει να εξακριβώσει αν πληρούνται όλοι οι όροι που παρέχουν τη δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να διατηρεί τις εθνικές διατάξεις του οι οποίες παρεκκλίνουν από ενωσιακό μέτρο εναρμόνισης το οποίο προβλέπεται στο άρθρο αυτό.

- (34) Ειδικότερα, η Επιτροπή πρέπει να εκτιμήσει αν οι εθνικές διατάξεις δικαιολογούνται από τις επιτακτικές ανάγκες που αναφέρονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ ή έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος ή του περιβάλλοντος εργασίας και δεν υπερβαίνουν τα απαραίτητα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου θεμιτού στόχου. Επιπλέον, όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εθνικές διατάξεις πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, οφείλει να εξακριβώσει, σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, αν αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και αν συνιστούν ή όχι εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (35) Πρέπει να σημειωθεί ότι, βάσει του χρονικού πλαισίου που προβλέπεται από το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή, όταν εξετάζει αν οι εθνικές διατάξεις που κοινοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ είναι δικαιολογημένες, πρέπει να βασίζεται στους λόγους που προβάλλει το κοινοποιούν κράτος μέλος. Το κράτος μέλος που επιδιώκει να διατηρήσει τα εθνικά του μέτρα φέρει το βάρος της απόδειξης.
- (36) Ωστόσο, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της πληροφορίες βάσει των οποίων το ενωσιακό μέτρο εναρμόνισης από το οποίο παρεκκλίνουν οι κοινοποιηθείσες εθνικές διατάξεις ενδέχεται να πρέπει να επανεξεταστεί, μπορεί να συυπολογίσει τις πληροφορίες αυτές κατά την αξιολόγηση των εθνικών διατάξεων που κοινοποιήθηκαν.

2.1. Η θέση της Δανίας

- (37) Η Δανία υποστηρίζει ότι οι εθνικές διατάξεις της εξασφαλίζουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, καθώς καθορίζουν χαμηλότερες μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες για τα νιτρώδη από τις ποσότητες που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 και δεν επιτρέπουν τη διάθεση στην αγορά παραδοσιακών προϊόντων με βάση το κρέας για τα οποία δεν μπορούν να καθοριστούν οι προστιθέμενες ποσότητες. Η Δανία επισημαίνει ότι οι εθνικές διατάξεις της συντάχθηκαν σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις της SCF του 1990 και 1995 και ότι τις θεωρεί δικαιολογημένες υπό το πρίσμα της γνωμοδότησης της EFSA, της 26ης Νοεμβρίου 2003, και της δανικής αξιολόγησης της πιο πρόσφατης γνωμοδότησης της EFSA, της 15ης Ιουνίου 2017.
- (38) Κατά τη γνώμη της, η συνολική επιστημονική αξιολόγηση αποδεικνύει ότι α) η χρήση νιτρωδών και νιτρικών θα πρέπει να μειωθεί όσο το δυνατόν περισσότερο με τη χρήση διαφοροποιημένων ποσοτήτων ανάλογα με τις τεχνικές ανάγκες που συνδέονται με τα διάφορα τρόφιμα, β) η χρήση νιτρωδών και νιτρικών θα πρέπει να ρυθμίζεται βάσει των ποσοτήτων που προστίθενται και όχι βάσει των ποσοτήτων των καταλοίπων και γ) η αναγκαία διατήρηση επιτυγχάνεται με τη χρήση των ποσοτήτων που συνιστώνται από την EFSA (2003). Στο πλαίσιο αυτό, η Δανία θεωρεί ότι οι εθνικές της διατάξεις ακολουθούν συστηματικά αυτές τις συστάσεις, πράγμα που δεν ισχύει για τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 σε ό,τι αφορά τα νιτρώδη.
- (39) Η Δανία θεωρεί ότι οι ανησυχίες σχετικά με τη χρήση των ποσοτήτων νιτρωδών που επιτρέπονται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 έχουν να κάνουν ιδίως με τον αυξημένο κίνδυνο σχηματισμού νιτροζαμινών. Σε αντίθεση με την πρόσφατη γνωμοδότηση της EFSA, η Δανία κρίνει ότι ο σχηματισμός τόσο πτητικών όσο και μη πτητικών νιτροζαμινών εξαρτάται από την προστιθέμενη ποσότητα νιτρωδών, ενώ η EFSA διαπιστώνει τη σχέση αυτή μόνο για την πρώτη κατηγορία νιτροζαμινών. Σύμφωνα με το επιχειρήμα που προβάλλει η Δανία, έχει αποδειχτεί επιστημονικά ότι πολλές πτητικές νιτροζαμίνες είναι καρκινογόνες και γονιδιοτοξικές, ενώ οι πιο πρόσφατες επιδημιολογικές μελέτες αναφέρουν ότι η κατανάλωση προϊόντων με βάση το κρέας συνδέεται με την εμφάνιση διαφόρων μορφών καρκίνου. Θεωρεί ότι οι διαπιστώσεις αυτές υποστηρίζουν την επιβολή περιορισμών στη χρήση νιτρωδών ως προσθέτων στα τρόφιμα. Η Δανία επισημαίνει επίσης ότι, ενώ τα αποτελέσματα από την πιο πρόσφατη εκτίμηση της πρόσληψης για τον δανικό πληθυσμό δείχνουν ότι η πρόσληψη νιτρωδών από μεταποιημένο κρέας είναι πολύ χαμηλότερη από την ΑΗΠ, η συνολική πρόσληψη μέσω της τροφής —σύμφωνα με τη γνώμη της EFSA— υπερβαίνει την ΑΗΠ για σημαντικό τμήμα του δανικού πληθυσμού. Σύμφωνα με τη Δανία, αυτό αποτελεί επίσης επιχειρήμα υπέρ της διατήρησης μιας περιοριστικής χρήσης των νιτρωδών ως προσθέτων τροφίμων.
- (40) Η Δανία τονίζει επίσης ότι οι εθνικές της διατάξεις ισχύουν εδώ και πολλά χρόνια και δεν προκάλεσαν ποτέ προβλήματα όσον αφορά τη διατήρηση των σχετικών προϊόντων. Επιπλέον, στη Δανία εμφανίζονται σχετικά λίγα κρούσματα αλλαντίασης σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη, και από το 1980 δεν έχει διαπιστωθεί κανένα κρούσμα οφειλόμενο στην κατανάλωση προϊόντων με βάση το κρέας. Η Δανία επισημαίνει ότι από το 2006 δεν έχουν αναφερθεί κρούσματα αλλαντίασης στη Δανία. Επομένως, οι δανικές διατάξεις σχετικά με τη χρήση νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας εξακολουθούν να παρέχουν συνολική προστασία από τροφική δηλητηρίαση.

- (41) Το υπόμνημα της 3ης Απριλίου 2020 του δανικού υπουργείου Περιβάλλοντος και Τροφίμων παρέχει συμπληρωματικά στοιχεία σχετικά με την κατανάλωση και τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας, την έκθεση σε νιτρώδη, καθώς και ανάλυση των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας στην αγορά της Δανίας.
- (42) Σύμφωνα με τις δανικές αρχές, τα πλέον πρόσφατα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο εν λόγω υπόμνημα αποδεικνύουν ότι τα καταναλωτικά πρότυπα δεν έχουν αλλάξει σημαντικά. Η κατανάλωση προϊόντων με βάση το κρέας δεν αυξάνεται και παραμένει σταθερή. Από τα προϊόντα με βάση το κρέας στα οποία μπορούν να προστεθούν νιτρώδη άλατα, το μεγαλύτερο μέρος της κατανάλωσης αφορά, με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα, τα προϊόντα εκείνα που καλύπτονται από τη χαμηλή οριακή τιμή των 60 mg/kg.
- (43) Όσον αφορά το εμπόριο, η Δανία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διατήρηση των ειδικών κανόνων της χώρας δεν επηρέασαν αρνητικά τις εισαγωγές των συγκεκριμένων προϊόντων από άλλα κράτη μέλη, καταδεικνύοντας ότι οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά περίπου 4 % από το 2017 έως το 2019. Με βάση την ανάλυση των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας, η Δανία επισημαίνει ότι, γενικά, παρατηρείται συμμόρφωση των ισχυουσών, πιο περιοριστικών δανικών οριακών τιμών, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τη χρήση νιτρωδών σε προϊόντα με βάση το κρέας διατηρημένα με άλμη σε κρεοπωλεία λιανικής πώλησης, για τα οποία η απόφαση (ΕΕ) 2018/702 της Επιτροπής απαιτούσε παρακολούθηση.
- (44) Κατά συνέπεια, η Δανία θεωρεί ότι νομιμοποιείται να διατηρήσει τους εθνικούς κανόνες σχετικά με τη χρήση των νιτρωδών σε προϊόντα με βάση το κρέας που είναι πιο περιοριστικοί σε σχέση με τις απαιτήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008. Σύμφωνα με τη Δανία, η παρακολούθηση που διεξάγεται σύμφωνα με την απόφαση (ΕΕ) 2018/702 αποδεικνύει ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι προβληματισμοί σχετικά με την υγεία, που είχαν ληφθεί προηγουμένως υπόψη. Τέλος, η Δανία ισχυρίζεται ότι τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι οι δανικές διατάξεις δεν αποτελούν εμπόδιο στο εμπόριο των σχετικών προϊόντων.

2.2. Αξιολόγηση της θέσης της Δανίας

2.2.1. Αξιολόγηση βάσει των επιτακτικών αναγκών που αναφέρονται στο άρθρο 36 της ΣΛΕΕ

- (45) Οι δανικές εθνικές διατάξεις αποσκοπούν στην επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων όσον αφορά την έκθεση σε νιτρώδη και τον πιθανό σχηματισμό νιτροζαμινών στα προϊόντα με βάση το κρέας, καθορίζοντας χαμηλότερα όρια για τις μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών για ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας, σε σύγκριση με τα ανώτατα όρια που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, και απαγορεύοντας τη διάθεση στην αγορά προϊόντων για τα οποία μπορούν να καθοριστούν μόνο ανώτατα όρια καταλοίπων.
- (46) Για να εκτιμηθεί αν οι δανικές εθνικές διατάξεις είναι πράγματι κατάλληλες και αναγκαίες για την επίτευξη αυτού του στόχου, πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένοι παράγοντες. Ειδικότερα, πρέπει να σταθμιστούν δύο κίνδυνοι για την υγεία: ο ένας αφορά την παρουσία νιτροζαμινών στα προϊόντα με βάση το κρέας και ο άλλος τη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας. Ο δεύτερος παράγοντας είναι κάτι περισσότερο από μια απλή τεχνολογική ανάγκη, καθώς αποτελεί από μόνος του πολύ σημαντικό λόγο ανησυχίας για την υγεία. Ενώ έχει αναγνωριστεί ότι τα επίπεδα των νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας πρέπει να οριοθετηθούν, χαμηλότερα όρια νιτρωδών στο κρέας δεν οδηγούν αυτόματα σε καλύτερη προστασία της ανθρώπινης υγείας. Το πλέον κατάλληλο επίπεδο νιτρωδών εξαρτάται από έναν αριθμό παραγόντων που αναγνωρίζονται στις σχετικές γνωμοδοτήσεις της SCF και της EFSA, π.χ. την προσθήκη αλατιού, την υγρασία, το pH, τον χρόνο ζωής του προϊόντος, την υγιεινή, τη ρύθμιση της θερμοκρασίας κ.λπ.
- (47) Η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει τις συγκεκριμένες επιλογές που έγιναν από τον Δανό νομοθέτη και την εμπειρία που αποκτήθηκε από αυτές τις ρυθμίσεις, οι οποίες ισχύουν ήδη εδώ και πολλά έτη. Η Δανία, μέσω των αριθμητικών στοιχείων που παρέσχε σχετικά με την εκδήλωση κρουσμάτων τροφικής δηλητηρίασης, και ειδικότερα αλλαντίασης, απέδειξε ότι μέχρι στιγμής έχει επιτύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα με τη νομοθεσία της. Γενικά, αυτά τα δεδομένα καταδεικνύουν ότι τα ανώτατα επίπεδα που καθορίζονται στη δανική νομοθεσία φαίνεται ότι επαρκούν για να εξασφαλίσουν τη μικροβιολογική ασφάλεια των προϊόντων με βάση το κρέας που παρασκευάζονται σήμερα στη Δανία και των μεθόδων παραγωγής που χρησιμοποιούνται σήμερα στη Δανία.
- (48) Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι δανικές εθνικές διατάξεις, οι οποίες είναι συμβατές με τις σχετικές επιστημονικές γνώμες των επιστημονικών οργάνων της Ένωσης, βασίζονται στη ρύθμιση των μέγιστων προστιθέμενων ποσοτήτων και τηρούν το φάσμα τιμών για τις προστιθέμενες ποσότητες νιτρωδών που αναφέρεται στις γνώμες αυτές, δηλαδή 50-150 mg/kg. Ταυτόχρονα, η Δανία έχει θεσπίσει ειδικότερες μέγιστες προστιθέμενες ποσότητες για συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων με βάση το κρέας, σε σύγκριση με τον κανονισμό, λαμβανομένων υπόψη των τύπων προϊόντων με βάση το κρέας και των μεθόδων παρασκευής που κυριαρχούν στη Δανία.

- (49) Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με πληροφορίες που έδωσε η Δανία, το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων με βάση το κρέας που καταναλώνει ο δανικός πληθυσμός αποτελείται από προϊόντα για τα οποία το όριο επί του παρόντος είναι τα 60 mg/kg και το οποίο θα έπρεπε να αντικατασταθεί από το όριο των 100 ή 150 mg/kg. Αν και οι Δανοί παραγωγοί, όπως και οι παραγωγοί σε άλλα κράτη μέλη, δεν θα ήταν υποχρεωμένοι να αυξήσουν τις ποσότητες νιτρώδων που επί του παρόντος χρησιμοποιούν στα προϊόντα τους ώστε να φτάσουν τα ανώτατα όρια που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, δεν μπορεί να αποκλειστεί αύξηση της σημερινής έκθεσης του δανικού πληθυσμού στα νιτρώδη.
- (50) Βάσει των πληροφοριών που διαθέτει επί του παρόντος, η Επιτροπή θεωρεί ότι το αίτημα να διατηρηθούν τα κοινοποιηθέντα μέτρα μπορεί να γίνει προσωρινά δεκτό για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας στη Δανία.

2.2.2. Απουσία αυθαίρετων διακρίσεων ή συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών ή εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

2.2.2.1. Απουσία αυθαίρετων διακρίσεων

- (51) Το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ υποχρεώνει την Επιτροπή να εξακριβώνει αν τα προβλεπόμενα μέτρα αποτελούν ή όχι μέσο αυθαίρετων διακρίσεων. Κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, για να μην υπάρχουν διακρίσεις, παρόμοιες καταστάσεις δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο και διαφορετικές καταστάσεις δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο.
- (52) Οι δανικοί εθνικοί κανονισμοί ισχύουν τόσο για εγχώρια προϊόντα όσο και για προϊόντα παρασκευασμένα σε άλλα κράτη μέλη. Εφόσον δεν υπάρχει αποδεικτικό στοιχείο περί του αντιθέτου, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι εθνικές διατάξεις δεν συνιστούν μέσο αυθαίρετων διακρίσεων.

2.2.2.2. Απουσία συγκεκριμένου περιορισμού του εμπορίου

- (53) Τα εθνικά μέτρα που περιορίζουν τη χρήση προϊόντων σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι ένας κανονισμός της Ένωσης συνιστούν, κανονικά, φραγμό στο εμπόριο, επειδή τα προϊόντα που διατίθενται νόμιμα στην αγορά και χρησιμοποιούνται στην υπόλοιπη Ένωση δεν αναμένεται, ως αποτέλεσμα της απαγόρευσης της χρήσης, να διατεθούν στην αγορά του σχετικού κράτους μέλους. Σκοπός των προϋποθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ είναι να μην εφαρμόζονται, για ακατάλληλους λόγους, περιορισμοί βάσει των κριτηρίων που προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 5 του εν λόγω άρθρου και να μην συνιστούν οι περιορισμοί αυτοί στην πράξη οικονομικά μέτρα που θα παρεμπόδιζαν τις εισαγωγές προϊόντων από άλλα κράτη μέλη, δηλαδή ένα μέσο έμμεσης προστασίας της εθνικής παραγωγής.
- (54) Δεδομένου ότι οι δανικές ρυθμίσεις επιβάλλουν αυστηρότερους κανόνες για την προσθήκη νιτρώδων σε ορισμένα προϊόντα με βάση το κρέας ακόμα και σε επιχειρήσεις σε άλλα κράτη μέλη σε έναν κατά τα άλλα εναρμονισμένο τομέα, είναι σε θέση να αποτελέσουν συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο ή εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, αναγνωρίζεται ότι το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνεύεται με την έννοια ότι μόνο οι εθνικές διατάξεις που αποτελούν δυσανάλογο εμπόδιο στην εσωτερική αγορά δεν πρέπει να εγκρίνονται. Στο πλαίσιο αυτό, η Δανία υπέβαλε αριθμητικά στοιχεία που δείχνουν ότι οι εισαγωγές επιλεγμένων προϊόντων με βάση το κρέας από άλλα κράτη μέλη αυξήθηκαν κατά την περίοδο 1994–2019.
- (55) Εάν δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εθνικές διατάξεις συνιστούν πράγματι μέτρο που αποβλέπει στην προστασία της εθνικής παραγωγής, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν συνιστούν συγκεκριμένο περιορισμό του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών.

2.2.2.3. Απουσία εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς

- (56) Ο όρος αυτός δεν δύναται να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να αποτρέπει την έγκριση οποιουδήποτε εθνικού μέτρου ικανού να επηρεάσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Πράγματι, κάθε εθνικό μέτρο που παρεκκλίνει από ένα μέτρο εναρμόνισης το οποίο αποβλέπει στην εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς συνιστά ουσιαστικά μέτρο ικανό να επηρεάσει την εσωτερική αγορά. Κατά συνέπεια, για να διαφυλαχθεί ο ωφέλιμος χαρακτήρας της διαδικασίας που ορίζεται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, η έννοια του εμποδίου στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς πρέπει, στο πλαίσιο του άρθρου 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ, να νοείται ως δυσανάλογη συνέπεια σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο.

- (57) Δεδομένων των οφελών για την υγεία που επικαλείται η Δανία σχετικά με τη μείωση της έκθεσης σε νιτρώδη στα προϊόντα με βάση το κρέας και του γεγονότος ότι, βάσει των διαθέσιμων επί του παρόντος αριθμητικών στοιχείων, το εμπόριο δεν φαίνεται να επηρεάζεται καθόλου ή παρά μόνο σε πολύ περιορισμένο βαθμό, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι κοινοποιηθείσες διατάξεις της Δανίας μπορούν να εξακολουθήσουν να διατηρούνται προσωρινά για λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι δεν είναι δυσανάλογες και επομένως δεν αποτελούν εμπόδιο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 114 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ.
- (58) Βάσει της ανωτέρω ανάλυσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι πληρούται ο όρος που αφορά την απουσία εμποδίων για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2.2.3. Χρονικός περιορισμός

- (59) Τα προαναφερθέντα συμπεράσματα βασίζονται στις διαθέσιμες επί του παρόντος πληροφορίες και, ειδικότερα, στις πληροφορίες που δείχνουν ότι η Δανία έχει κατορθώσει να καταπολεμήσει την αλλαντίαση παρά τα χαμηλότερα ανώτατα όρια προστιθέμενων νιτρωδών σε ορισμένα είδη προϊόντων με βάση το κρέας, χωρίς να παρεμποδίσει το εμπόριο σε δυσανάλογο βαθμό.
- (60) Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι ο βαθμός κατανάλωσης στη Δανία προϊόντων με βάση το κρέας, στα οποία η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της έκθεσης του δανικού πληθυσμού στα νιτρώδη και πιθανώς στις νιτροζαμίνες.
- (61) Η Δανία θα πρέπει να παρακολουθεί την κατάσταση και να συλλέγει στοιχεία σχετικά με το αν η εφαρμογή των ορίων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 επιτυγχάνει το απαιτούμενο επίπεδο προστασίας και, σε αρνητική περίπτωση, αν θα οδηγούσε σε απαράδεκτο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία. Τα στοιχεία που συλλέγονται θα πρέπει να επικεντρώνονται ιδιαίτερα στον έλεγχο της αλλαντίαςης και στη συμμόρφωση με τις εθνικές διατάξεις της Δανίας σχετικά με τα νιτρώδη. Επιπροσθέτως, η Δανία θα πρέπει να συνεχίσει να συλλέγει στοιχεία για τις εισαγωγές προϊόντων με βάση το κρέας από άλλα κράτη μέλη. Η Δανία υποχρεούται να διαβιβάσει στην Επιτροπή τα συλλεχθέντα στοιχεία εντός δύο ετών από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης.

Με βάση τα παραπάνω, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εθνικές διατάξεις, όπως διευκρινίζονται παραπάνω, μπορούν να εγκριθούν για περιορισμένο χρονικό διάστημα τριών ετών.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (62) Με βάση τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια που υποβλήθηκαν από τη Φινλανδία, τη Λετονία και τη Μάλτα σχετικά με την κοινοποίηση που κατέθεσαν οι δανικές αρχές, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το αίτημα που υποβλήθηκε από τη Δανία, και την οποία παρέλαβε η Επιτροπή στις 6 Νοεμβρίου 2020, για τη διατήρηση των εθνικών διατάξεων της σχετικά με την προσθήκη νιτρωδών, οι οποίες είναι αυστηρότερες από εκείνες του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1333/2008, μπορεί να εγκριθεί για περίοδο τριών ετών από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης. Η Δανία θα πρέπει να εξακολουθήσει να παρακολουθεί την κατάσταση και να συλλέγει στοιχεία σχετικά με το αν η εφαρμογή των ορίων που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1333/2008 επιτυγχάνει το απαιτούμενο επίπεδο προστασίας και, σε αρνητική περίπτωση, αν θα οδηγούσε σε απαράδεκτο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Εγκρίνονται οι εθνικές διατάξεις για την προσθήκη νιτρωδών στα προϊόντα με βάση το κρέας που περιέχονται στο διάταγμα αριθ. 1247 της 30ής Οκτωβρίου 2018 για τα πρόσθετα τροφίμων στα τρόφιμα (BEK nr 1247 af 30.10.2018, *Udskriftsdato: 3.9.2020, Miljø- og Fødevarerministeriet*), τις οποίες κοινοποίησε το Βασίλειο της Δανίας στην Επιτροπή με την επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2020, δυνάμει του άρθρου 114 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ.

Άρθρο 2

Η ισχύς της παρούσας απόφασης λήγει στις 5 Μαΐου 2024.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο της Δανίας.

Βρυξέλλες, 5 Μαΐου 2021.

Για την Επιτροπή
Στέλλα ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ
Μέλος της Επιτροπής
